

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Horologium Spirituale Scholasticorum Societatis Jesu

Dirckinck, Johann

[Osnabrugi, 1696

V. Pro Theologiæ Auditoribus.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-55025](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-55025)

INSTRUCTIO V.

Scholasticorum, Theologiæ Auditorum.

Documentum I. Scholasticis nostris studio Theologico intentis, observandum quoque id, quod paulò antè præscriptum studia Recolentibus: scilicet ut Spiritūcum literis conjungant: hæc enim sunt tanquam duo testamenta, lex & gratia, quarum altera alteram illustrat: sunt tanquam corpus & anima: ut enim corpus sine anima mortuū est; ita & scientia absq; spiritu: sunt tanquam duæ rotæ, quæ currū gloriæ Dei per mundum trahunt, ad quod una non sufficit: sunt tanquam duę sorores Martha & Maria, quæ se mutuò adjuvant, & in eadem domo cohabitant: & quemadmodum Martha sororis petebat auxiliū, ita doctrina, quæ per ratiocinationem ad multa effunditur, indiget spiritu coadunante, quo colligatur & confortetur. Ita discurrebat P. Balthasar Alvarez. Quare amate scientiam, monet S. Augustinus, sed anteponite charitatem: vā enim scientiæ, nisi ei dominetur charitas.

Do.

Documentum II. In omnibus studiis, exercitiisque literariis, intentio sit purissima; nihilque aliud spectent, quam ut apta evadant instrumenta, quorum doctrinam, vitamque exemplari, homines Deum cognoscant, ament, eique fideliter serviant. Hic est finis à S. P. N. toties in Constitutionibus inculcatus. Hic est scopus præstantissimus, qui in terris esse potest, atque ut ait S. Dionysius, omnium divinorum divinissimus, ipsi Redemptori nostro in mundum venienti propositus, & ipsismet, eum respicientibus longè utilissimus: *Fulgebunt enim quasi splendor firmamenti, & quasi stella in perpetuas aternitates. Daniel. 12.*

Documentum III. Omnem itaque curiositatem, vanitatem, inanem gloriam, sinistramque intentionem qualemcunque prorsus eliminant: & tanquam genuini aquilæ pulli, in solem, id est, majorem Dei gloriam, cum S. Ignatio, oculos mentis defigant, nihil præter hanc & obedientiam ac charitatem spectantes. Hunc sibi scopum præfixerat, dum literis vacaret P. Vincentius Carrafa L. 1. vitæ c. 4. Non
alia

alia studendi causa proposita tibi esse debet, quàm obedientia, & charitas obedientiæ amica: non cupiditate sciendi, multò minùs scientiam venditandi, sed solo obedientiæ studio, studiis te commodabis. Fixum tibi certùmq; maneto; studendum, ut pareas, non parendum ut studeas: sic enim, cùm supremo Judici sistere, confidenter dicere poteris, quod quispiam Sanctus: *Redde quod promisisti, quia fecimus quod iussisti.* S. Aug. serm 16. de verb. Ap.

Documentum IV. Caveant quoque ne, voluptas illa, quam reconditarum rerum, maximè recens scientia parit, intentionis puritatem obfuscet. Sanè prædictus Vincentius, cùm nulli frequentium Condiscipulorum cederet, intimis Theologiæ rimandis; & seipsum, & voluptatem è studiis sponte natam, suspectam habuit; ne Numinis gloria postposita, oblectationem istam, voluptatèmq; è scientia derivatam, spectaret in studiis. Unde has sibi minas intentabat: Si secus faxis; expectandum tibi funestum illud: *Recepisti mercedem tuam; inanem scilicet exsaturatæ curiositatis fructum, oblectationem.* l. c.

Documentum V. Operam dent, ut cor habeant valde quietum, atq; ab omni anxietate studendi, & propterea in rebus ab obedientia injunctis festinandi, expeditū ac liberum: quod nisi habuerint, plurimū seiplos impediunt, actiones suas cum illa festinatione minū rectè peragent, & cor ad orationem & familiaritatem cum Deo ineptum retinebunt. Quare cum P. Carrafa hanc sibi regulam statuunt. Extra tempora studiis destinata, ita mentem ab iis avertam, ac si nunquam applicuissē: nam & Doctorem Angelicum ferunt sic orasse, ut interea nulla de studiis obreperet cogitatio, sic studuisse, ut nulla de oratione.

Documentum VI. Curent etiam Theologiæ Candidati, ut in anima sua virtuti ac religioni principem locum assignent, plurisq; eas faciant, quàm literarum eruditionem, quæ sine illis plus detrimenti, quàm emolumenti parit. Atq; hunc esse sensum Societatis, regulæ declarant. Ita fiet, ut tempus optimum rebus Spiritualibus consecrent, easque exactè, valde perfectè, ac primo loco peragent, certò sibi persuadentes, nihil se propterea de eruditionis

incremento amissuros, juxta illud S. Bonaventuræ: *Scientia, quæ præ virtute despicitur, per virtutem postmodum melius invenitur.* In spec. disc. c. 7.

Documentum VII. Persuadeant sibi orationem aptissimum esse medium ad scientiam. Non minùs orando, quàm studendo sciri, ajebat P. Balthasar Alvarez sæpe repetens exemplum à Cassiano relatum de Theodoro Abbate, qui puritate cordis plus scientiæ acquisivit, quàm multa lectione aut studio, & cùm quendam Scripturæ locum, post longum studium, non intellexisset: tradens se orationi, eum perfectè est assecutus. Hunc orationis fructum expertus quoque est Doctor Angelicus, qui nunquam se lectioni aut scriptioni dedit, nisi post orationem; in difficultatibus verò intricatis, ad orationem jejunium adhibuit, & lumen impetravit. Et S. Bonaventura eidem S. Thomæ Bibliothecam, è qua tantum scientiarū hausisset, videre cupienti, Crucifixum ostendit. Horum Sapientum vestigia legant nostri sapientiæ corrivales; crebrò gratiam divinam postulent, studia sua Deo offerant,

nec nisi præmissa flexis genibus oratione studia inchoent. *Invocavi & venit in me spiritus sapientia*, ait Salomon Sap. 7.

Documentum VIII. Nimium studendi & sciendi ardorem refrænent; is enim profectum impedit, intentionis puritatem vitiat, atque ad decurtanda, differenda, aut omittenda exercitia spiritualia propellit. Erat P. Lancicio condiscipulus, Joannes Maria Campori, postea in India Orientali magna cum fama sanctitatis mortuus, is die disputationis decretorio, non quidem meditationem ipsam, sed preculas quædam sponte sibi injunctas neglexit, sed repente voce cœlesti admonitus: *putasne te posse sine meo auxilio bene disputare? facilius orando meum potest obtineri auxilium, quàm studendo.* Quâ divinâ voce increpitus, nunquam postea, studiorum gratiâ, quidquam quod ad Deum pertinet, omisit. *In vita P. Lancicii c. 6.*

Documentum IX. Sciant præter orationem, mortificationem quoq; ad scientiam acquirendam multùm valere: hæc autem abnegatio in sequentibus eluceat, 1. In vincendo tædio studii tempore occurr-

currente, ac desiderio, studendi tempore prohibito, quale est tempus orationis, examinis & similia. 2. In vincenda repugnantia sese humiliandi, ad interrogandum Professores aut Condiscipulos, ad argumentandum, defendendum, aut respondendum interroganti. 3. In superanda arrogantia, quâ se ad altiora extendant, quàm oporteat, aut ad alia studia, quàm profiteantur, curiositatem potius quàm utilitatem quærentes. 4. In abnegando proprio critirio, ut Majorum ac Professorum consiliis ac directioni se accommodent, non verò propriæ; huic studio & non illi; hîc & non ibi, hac ratione non illâ, his libris & non aliis. 5. In calcanda vanitate, ut non excedantur limites modestiæ in ostentanda eruditione. 6. In abnegandâ propriâ voluntate, quando jusserint Superiores. Has abnegationes ut studiorum tempore disceret expeditius P. Vincentius Carrasa, inter cætera decreta, primum hoc statuerat: primum tibi studium esto, legere Christum cruci affixum: hoc ex libro, desiderium ejus causâ patiendi hauries.

Documentum X. Summo studio attendant, ad charitatis, mutuaque conjunctionis conservationem: cujus causa sequentes defectus valde perniciosos fugiant. *Imus* est fovere particularem quandam cum aliquo amicitiam, præcipuè quam tota Communitas notet. 2. E contra ex sinistro quopiam affectu, aut studio, æmulum conari confundere, aut suppressere. 3. Murmurare vel conqueri de Professoribus, quod prolixi sint, aut breves, obscuri aut superflua tradentes. 4. Opiniones sequi Magistris suis contrarias, maxime si aliis manifestetur opinionem Professoris contemni. 5. Insinuare Professoris solutionem non satisfecisse. 6. Exiguam præferre amorem erga Professore, eumq; aliis manifestare; aut quod pejus est, obcertum quoddam genus factiuncularum, unum Professore alteri præferre. *Charitas, unio, & conformitas mutua, diligentissimè conservanda est, ait S. Ignatius p. 3. c. 1.*

Documentum XI. Cùm ex parte sua Theologiæ Auditores, in studiis præstiterint, quod potuerint, omnem studiorum exitum Providentiæ Divinæ relinquunt,
con-

conservatâ pace & tranquillitate, etiam cum successus non fuerit adeo felix, quod haud difficile accidet, si solum Deum quaesierint. *Si ego, inquit Dominus, apud Thomam Kempensem, sum causa eius, quod quaeris, quocumque modo eveniat, contentus eris & pacatus.* Praeclare S. Augustinus praefat. in psal. 6. Suadet: *Nos igitur quod nescire nos Dominus voluit, libenter nesciamus, satis enim nobis esse debet, quod ille ita velit, ut id nos libenter amplectamur.*

Documentum XII. Dum scholam adeunt aut in schola morantur; ad exteriorum aedificationem modestiae religiosae exemplum praebent, secundum Reg. suam 8. Virtutis hujus exemplo, externis scholarum Auditoribus, ita illuxit Vincentius Carrafa, ut horis integris expectarent, quo Vincentii intrantis modestissimo habitu, oculos animosque pascerent, eminensque viso; ecce, inter se agebant, ecce sanctus adest; in schola vix ab eo oculos avertere, observare tacite nutus illius omnes; mirari invicem silentii tam tenacem, ut nullum unquam ex ore suo excidere sineret verbum, tam alienum à curioso aspectu, ut

ocu-

oculos semper demissos teneret; tam denique modestiæ studiosum, ut ne importunas quidem muscas abigeret, quasi si earum aculeum non sentiret &c. Ita ut modestiæ & sanctimoniæ illius æmulandæ studio, multi è juventute ad religiosa claustra convolârint, l. c.

Documentum XIII. In ipsa quoq; studiorum remissione, sive domi animum relaxent, sive foras ambulatum procedant, semper modestiæ leges observent, in incessu, in motu, in silentio in plateis, in oculorum custodia, & totius corporis compositione ut externos ædificent. S. Ignatius nostros transeuntes è certo loco clam observabat, & si quem deprehendisset, non debitam modestiam procedentem, puniendum curabat. P. Ludovicus de Ponte Theologiæ auditor in ipsa studiorum remissione ita se continebat, ut à legibus modestiæ & disciplinæ religiosæ, nec latum unguem recederet; nihilo planè solutior, quàm in Tirocinio, cujus rigorem, non minuerat, sed auxerat studiorum labore L. I. vitæ c. 4. Applicent sibi doctrinam S. Chrysoctomi: Sic, inquit, è colle-
ctis

Etis (dicam ego è Collegiis) egredi nos oportet, quasi ex sacris adytis, quasi de cœlo lapsos, modestos, moderatè ac temperatè cuncta facientes.

Documentum XIV. In propugnando aut oppugnando, juxta regulam 6. Scholasticorum, *doctrina speciem pariter & modestia prabere curent.* Ac proinde à clamore & vociferatione, ab iracundiæ impetu, verborumque aculeis penitus abstineant, ad normam P. Bernardi Colnago Theologiæ operam navantis, de quo L. 1. vitæ c. 5. recensetur: Arguebat equidem ingeniosè, premebat fortiter, in consuetis seu domi seu foris, ingeniorum, scientiarumque conflictibus; sed condiebat acrimoniam tantâ dulcedine, eâ honoris significatione, sui que depressione, ut quem ferire poterat argumenti subtilitas, demissio argumentantis leniter demulceret. Porro quantumvis ferveret docta concertatio, ipse tamen neque clamoribus aures obtundebat, neq; asperiore verbo quemquam notabat, semper placidus, sibi que non absimilis, qui plus aliis, sibi nihil tribuere consuêssset.

Documentum XV. Cùm nostri Theologiae Auditores, sub tertii Theologiae anni exitum sacerdotio initiari soleant, ad dignitatem hanc Angelicis Spiritibus denegatam, omni solertia sese comparent, eo potissimum fine, ut plures, majores & efficaciores gratias sacramentales in Sacramento Ordinis mereantur à Domino consequi, ad munia sacerdotalia, cum magno fructu obeunda, ad propriam & aliorum salutem. Gratiae autem sacramentales, cum magna preparatione & fervore spiritus suscipientibus Sacramentum ordinis, praesertim Sacerdotalis, hæc à Deo ordinariè concedi solent, plus, minùve, pro dispositionis praemissae quantitate. 1. Devotio magna etiam sensibilis in recitandis horis canonicis, & sacrificio missae offerendo. 2. Lumen magnum & practicum in audiendis aliorum homologesibus. 3. Accursus poenitentium conscientias vel sacrilegis confessionibus, vel malè factis, vel aliis peccatis intricatas, habentium, ad petendum & inveniendum auxilium. 4. Gratia è misero peccati statu poenitentes extrahendi. 5. Notabilis profectus in virtute con-

confitentium ejusmodi sacerdotibus, aut conversantium cum illis. 6. Agnitio peccatorum plurimorum, antea in confessione, vel ex oblivione, vel ex ignorantia, vel ex negligentia omissorum. 7. Quies conscientię antè non habita, collata confitentibus, coram talibus Sacerdotibus. 8. Taceo hic alias gratias extraordinarias, extraordinariã præparatione, characterem sacerdotalem suscipientibus, conferri solitas: quales sunt oblatio sacrificii & horarum recitatio, absq; omni peccati nævo, ingens fervor in iis, aliãque insperata ac repentina lumina cœlitus infusa.

Documentum XVI. Ad has, aliãsq; gratias obtinendas, disponant sese ordinandi per exomologesin generalem, ut majori puritate, dignitatem Sacerdotalem suscipiant. Peccata præcipua, magisq; animam fœdantia, ac virtutum impedimenta seriò & efficaciter amoliri stuant. Præmittant actus contritionis, humilitatis, patientiæ, dilectionis inimicorũ, obediencię, amoris erga Deum, quàm ferventissimos, & summo animi conatu, applicatione ac fervore quodammodo se-

raphico, purè propter Deum, ejusque majorem gustum & consolationem. Verbo ita conscientiam emundent, ac si eis jam jam è vivis excedendum foret, nec umbra peccati remaneat, quam accuratissimâ & sincerissimâ confessione non expient, ut hac ratione animam suam & corpus instar nitidissimi adamantis aut crystalli, Majestati divinæ exhibeant.

Documentum XVII. Ad omnia illa meliùs peragenda, octo vel decem diebus, sacris S. Patris nostri commentationibus vacent. S. Ignatius P. Faber & P. Laynez Vincetiæ 40. dies cœlestium rerum contemplationi, jejuniis, pœnisq; voluntariis tribuere, ut ad sacerdotale munus sese disponerent. Idem, eodem fine & tempore S. Xaverius & P. Salmeron præstitere ad montem Celsum, in tugurio imbribus & ventis obnoxio 40. diebus divina contemplantes, emendicato pane victitantes, humi, in stramine noctu cubantes, aliisque pœnis corpus affligentes. Similiter P. Ludovicus de Ponte ad rite suscipiendum ordinem Sacerdotalem, se mensura rerum divinarum commentatione studio-

fissi.

lissimè paravit, L. 1. vitæ. a. 4. Horum vestigia sectando, exercitia saltem octiduana exactiùs & ferventiùs solito, nostri initiandi instituant; ad vitam deinceps sanctiùs ducendam, & usq; ad mortem continuandam se excitent; contra omnes respectus humanos, & imperfectorum judicia, valde se obarment; insatiabile virtutum, meritorum & operum heroicorum desiderium accendere in se curent; ut planè mutantur in alios, & homines quodammodo divini evadant, atque ex his exercitiis abscedant Deo pleni, tam in conversatione secreta cum Deo, quàm in publica cum aliis, nihil in omnibus nisi Deum spirantes.

Documentum XVIII. Suscepto characteri Sacerdotali, ad celebrandas primitias exquisitè se præparent; quæ præparatio in eo consistit, ut ritus exactè calleant, rubricas ad amissim servent; fidem vivacissimam, spem & charitatem ardentè eliciant, & sacrum ab initio non præcipitanter, sed tardè pièq; celebrare assuescant. Nunc quidem diutiùs, sed deinceps ante & post sacrum saltem per quartam horæ

par-

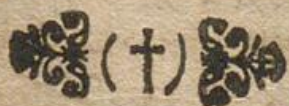
partem, devotionis actibus, illique ferventibus insistant; oculos, manus, linguam, quæ potissimum circa S. Eucharistiam occupantur, ab omni etiam specie mali, incontaminata servent:

Denique, ut corpora ciborum qualitates participant, ita æquum est, ut Sacerdotes nostri, toties celebrantes Christi in Eucharistia existentis virtutes & mores perfecte imbibant & exprimant.

1. Exactam Christi Sacerdotis voci obsequentis obedientiam. 2. Humilitatem profundissimam, & donorum occultationem talem, ut ament nesciri & pro nihilo reputari. Christus in Eucharistia, omnia magnalia sua prorsus abscondit. 3. Patientiam omnimodam in omnibus injuriis, qualem Christus in Sacramento exhibet. 4. Liberalitatem, omnia Deo offerendo, intellectum, voluntatem, actiones famam. Veluti Christus, omnia dat nobis. 5. Puritatem eximiam, nulli impuritati ex rebus creatis contrahendæ obnoxiam. 6. Sincерum zelum animarum absq; ullo respectu personarum functiones sacerdotales exercentem. 7. Paupertatem & nuditatem rerum

omnium

omnium. 8. Purissimam intentionem gloriæ divinæ. 9. Propagationem efficacem divinæ gloriæ, & salutis animarum. 10. Animum pacatum in occasionibus adversitatum & injuriarum. 11. Plenam indifferentiam ad occupationes, loca, officia omnia. Velut Christus nullum detrectat locum, quo à sacerdotibus etiam sceleratis collocatur. 12. Plenam annihilationem rerum, Deo in nobis displicentium, & amori proprio placentium. Quæ si Neomistæ obtinuerint, Deo se integrè immolabunt, qui amore nostri exinanivit semetipsum & hostiam Deo obtulit. Vitam Sacerdote dignam, id est perfectam ducent, & præter alia bona & dona eximia, assequentur id, quod tum ab aliis Sanctis, tum à S. Gregorio L. 4. Dial. c. ult. promissum est: *Audenter dico, quia salutaris hostia, post mortem non indigebimus, si ante mortem, ipsi hostia fuerimus.*

Henri. Cause' sculp.